

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

„Slovenski Narod“ dokončal bode ravno kar XIV. svoj tečaj; s prvim januarjem pa bode pričel izhajati v večji in političnemu dnevniku dostojnejši obliki. Pomnožen mu bode obseg in uredništvo skrbelo bode, da se čitajočemu občinstvu podajejo primerni uvo d n i članki, zanimljiva in vestna poročila o državnega zbora zasedanjih, tehtni politični razgledi in temeljiti izvorni dopisi.

Novo uredništvo obračalo bode največjo svojo pozornost na listek, brez katerega se niti jedna številka izdala ne bode. Tako je prvo številko pričel se bode objavljati Turgenjeva krasen roman „Nov“, kojega prevod je že v rokah uredništva.

Naročili so se tudi redni **telegrami**, tako, da bode naš list odsle vsak dan prinašal najnovejše vesti. Zategadelj dotiskal se bode vsak dan uže do petih popoldne ter se potem takoj zvečer oddajal ljubljanskim naročnikom.

Gg. naročnike, katerim s koncem tega meseca naročnina poteče, prosimo, da jo o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slovenski Narod“ pošiljamo samo onim, ki naprej plačajo naročnino:

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gl. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

Listek.

Die Völker Oesterreich-Ungarns.

Ethnographische und Culturhistorische Schilderungen. Zehnter Band. 1. Hälfte.

Die Slovenen

von Josef Šuman.

Wien und Teschen. 1881. Karl Prochaska.

(Cena gl. 1.80.)

Od vseh strani je bila radostno pozdravljena misel založnika Prochaska, izdati delo, ki bi naj temeljito in nepristransko popisalo narodopisno razmerje in kulturni razvitek vseh pod habsburškim žezlom združenih narodov, kajti v zanimanju za to delo utegnejo se strinjati razburjeni duhovi vse mnogojezične Avstrije. Posebno hvaležni pa moramo biti založniku za to, da je spisovanje posameznih knjig izročil takim pisateljem dotičnih narodov, od katerih je bilo pričakovati temeljitih in nepristranskih spisov. Štiri knjige so odločene

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	16 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Znižana cena za gg. učitelje in dijake odpade po novem letu.

Upravništvo „Slov. Naroda“.

Minister Conrad in koroški Slovenci.

(S Koroškega.)

Iz „Slovenskega Naroda“ poizvemo, da je g. naučni minister Conrad v budgetnem odseku na vprašanje g. dr. Vošnjaka odgovarjal, da učiteljišča niso za posamezne dežele in da iz ljubljanskega učiteljišča se lahko preskrbé slovenske šole na Štajerskem in Koroškem. Tudi pravi, da ne more verjeti, da bi se res kje nastavili na slovenskih šolah učitelji, ki bi ne znali slovenski, da ne nastavlja ministerstvo ljudskih učiteljev in da se tedaj nijma pravice v to vtikati.

Čudom smo brali to izjavo našega naučnega ministra. On ne more verjeti, da se pri nas na Koroškem na slovenskih šolah nastavlajo slovensčine nezmožni učitelji! Odkritosrčno povemo, da mi le-tem besedam našega g. naučnega ministra verjeti ne moremo. Nastavljanje slovensčine nezmožnih učiteljev na slovenskih ljudskih šolah traje uže dvanajst let, odkar je gospod dr. Gobanc imenovan deželnim šolskim nadzornikom, in denes je isto na dnevnem redu. Da bi torej slavno naučno ministerstvo v teku dolgih dvanajst let ne bilo poizvedelo o tej nepriliki, je jako jako čudno in se nam tudi neverjetno dozdeva. Ali pa morda naš deželni šolski svet v svojih letnih poročilih na naučno

ministerstvo teh okoliščin omenjalo nij? Lehko mogoče. Zatorej naj g. minister Conrad od našega deželnega šolskega sveta zahteva natančni zapisnik vseh slovensčine nezmožnih, na slovenskih šolah služečih učiteljev in gotovo bode strmél, videti veliko vrsto takih učiteljev. Res je, da naučni minister ne nastavlja ljudskih učiteljev, a da bi ne imel pravice v to stvar vtikati se, nam neče v glavo. Mar nij naučno ministerstvo najvišja naučna oblast? Nijma li ono tudi pravice čuvati nad delovanjem deželnih šolskih svetov ter paziti, da se postavne določbe izvršujejo? Mi smo tega mnenja, da je nastavljanje učiteljev velikega pomena ter da se je treba pri imenovanju učiteljev ozirati na njihove zmožnosti. Nikdar prezreti se ne smejo pedagoška načela! In v pedagoških rečeh ima vendar g. naučni minister pravico tudi besedico ziniti! Vprašamo, nij li nastavljanje nemščine nezmožnih učiteljev na slovenskih ljudskih šolah načelom zdrave pedagogike nasprotno? Nij li tudi nasprotno §. 19. državnih osnovnih postav? Kaj neki bi naši koroški Nemci rekli, ako bi se na njih šolah nastavljali nemščine nezmožni učitelji? Ali bi ne vpili — in sicer po pravici — o „vergewaltigung“ in „barbarei“? A gospod minister Conrad mora tudi še iz drugih okolnostij dobro vedeti, da na Koroškem slovenskih učiteljev primanjkuje ter da deželni šolski svet imenuje za slovenske šole nemške učitelje. On mora gotovo vedeti, da na celovškem učiteljišči tudi za slovenske učiteljske pripravnike slovensčina obligaten predmet nij; on mora vedeti, da na omenjenem učiteljišči niti jeden slovenski profesor nastavljen nij, da torej naši pripravniki niti priložnosti nijmajo v sloven-

Nemcem v raznih kronovinah bivajočim, jedna Magjarom, jedna Rumunom, jedna Semitom, štiri knjige Slovanom, jedna Ciganom. Knjigo o Slovencih spisal je prof. Šuman s tremi drugimi pisatelji. Založnik je izprva nameraval izdati to delo s podobami, toda premislil se je in nabrane slike (podobe pisateljev, narodne noše itd.) ima zdaj prof. Šuman shranjene za drugo ugodnejšo priliko. Obseg je bil delu od založnika strogo odmerjen, tako strogo, da se je izgotovljeni spis moral, kakor smo zvedeli, krčiti in krajšati. To nam je pomniti, ako se nam tu pa tam zdi, da je premalo o čem povedano.

Prepuščaje natančnejšo presojo strokovnim listom, oglejmo si le nekoliko bolj vsebino knjige.

Poglavja o bivališčih Slovencev, o njih imenu, o njih naselitvi po sedanjem slovenskem svetu, o kulturnem stanu poganskih Slovencev, o njih pokristijanjenji spisal je prof.

Šuman sam, držeč se največ Šafařika, Miklošiča in Kreka. Vse je vestno in pregledno spisano, učenjakov različna mnenja na pr. o naselitvi Slovencev, o staroslovensčini ali starobolgarsčini itd., so kratko in jasno razložena. Naslednje poglavje, kratek načrt zgodovine slovenskih dežel, sestavil je prof. Fr. Fasching. Tu je kratko povedano, kako so se menjali tuji oblastniki naše zemlje. Le popis znane šege, po katerej so se nekedaj koroški vojvodje ustanovljali, je obširnejši. Gotovo bi se bila zanimljivost tega razdelka pomnožila, ako bi bila na pr. v njem tudi omenjena doba slovenskih knezov, jedinih nam po imenu znanih (Borut, Karast, Hotemar, Vladuh), turske vojske, kmetovske vstaje itd., to bi bil bolj slovenske kakor slovenskih dežel zgodovine pregled. Prav zanimljivo je poglavje o slovenskih šegah in navadah, ki je je spisal prof. Fr. Hubad, kateri nam je uže znan po spisih te stroke, po drugod priobčenih. V po-

ščini dovoljno izobraziti se, katero pozneje pri poučevanju dece tako zelo potrebujejo! Gospod minister Conrad more torej razvideti, da je silno potrebno na celovškem učiteljski upeljati slovenščino in nastaviti slovenskega profesorja. In profesorje na učiteljskih nastavljeni ima vendar pravico g. naučni minister? Dalje mora g. Conrad vedeti, da v izpraševalni komisiji koroške, katero je uže on imenoval, niti jeden ud slovenščine zmožen nij, da naši učitelji niti priložnosti nijmajo se iz slovenščine izprašati dati. Te okoliščine so gotovo g. ministru znane, torej mora razvideti, da mora pri nas veliko pomanjkanje slovenskih učnih močij biti ter da je gola resnica, da so na slovenskih šolah nastavljeni učitelji, ki slovenski ne znajo.

(Konec prih.)

Zlokobnik.

(Konec.)

Srbski minister narodne prosvete in ud ruske akademije naukov g. Stojan Novaković odpravil je iz srbskih gimnazij ruski jezik in zamenil istega z nemškim kot obveznim predmetom, kar je žarko maslo avstrijske vlade, kakor tudi odstavljene, oziroma zvrženje slovanstvu prijaznega prvostolnika Mihajla v Belemgradu. Tako po priliki pišo Moskovskija Vedomosti.

Ka ima Avstrija trdi namen Bosno in Hercegovino ponemčiti, svedoči anglezki list „Pallmal-Gazete“ v dopisu iz Sarajeva o avstrijske uprave v Bosni in Hercegovine, kder se med drugimi zanimivimi podatki tako čita: Misel, da se „nova cesarska dežela“ ponemči, trdno je vkorenjena v visokih krogih. Uradno je nemški jezik oznanjen kot obvezan pri sodiščih in v vladinih pisarnah, in dalmatinski uradniki, kateri znajo samo srbski in taljanski, morajo iti iz Bosne in Hercegovine. Vladina učilnica v Sarajevu sicer še nij poverjena nemškim podčastnikom, kakor v Trebinji na hercegovinske granici blizu Dubrovnika, ali kdor koli je, kakor jaz, navzočen bil pri izpitih na tej šoli, nij mogel iziti brez trdnega osvedočenja, ko je ona jedino na taj kan ustanovljena, da služi ponemčevanju bosenskega naroda. Navedem za to dva primerov. Bodisi predmet izpitu kterikoli, pričujoči general je vedno popitaval: kako se to zove po nemškem? „Kteri so glavni otoki v Evropi?“ prašal je učitelj. „Kako se pravi otok po nemškem?“ pital je mahoma general, in ko mu je dete odgovorilo, ka se zove: Insel, general

je hipoma gromnoglasno vzklikol: gut! sehr gut! (dobro! jako dobro!) in otrok je s tem odgovorom uže dostigel eminentno stopinjo iz zemljepisja. Ko je potem general pošel, da pregleda tudi pravoslavno učilišče, katero je ustanovila angleška gospojica Irbi, brknol je vzpet v to struno, ali z nesrečnim uspehom. „Naj mi neka od vas zapiše na tablo jedno nemško besedo“, rekel je general učenkam. Neka deklica je šla ter napisala jasno in čisto: „Hier sind alle Serbische Brüder“ (Tu so vsi bratje Srbi). General osolpnen pogleda devotičico in lice mu je pomrknolo.

Tako postopa Avstrija v dolnejši slovenske pokrajini na slovanskem jugu še pred pridruženjem na čistih slovanskih tleh, ne priznavajoči niti tega, česar jim niti Turci neso kratili, kako se tore mi Slovenci, imajoči same švabske srednje šole in nemške pisarnice, moremo od naše sedanje vlade nadejati narodne ravnopravnosti? Pogledaj še si nove bankovce izdavane za Taaffejevega ministerstva, pa ne bodi več slepec. Zlokobnik ne zdvoji, nego toliko otožno in bridko stanje pri ogromnih dačah ohrabri še ga bolj na junaško delo, boriti se je, dokler ne zmagamo, istina mora obveljati, a krivica se zrušiti kakor malik pred božanstvom. Poslanci slovenski! bodite sevsema verni svojej svetej narodnej dolžnosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. decembra.

Včerajšnji dan je bil za celo cesarstvo tožen dan, kajti z Dunajem, kateri je izročal zemlji na stotine pri požaru gledališča unesrečenih, žalovale so vse provincije in žalovalo je človeštvo, kjer le količkaj še tli sočutje za nesrečo. Državni zbor je odložil svojo sejo in vsa gledališča so bila zaprta. To je bil dan žalovanja.

Večina **državnega zbora** je zopet pripravljena pogajati se z levico. „Dzienik Polski“ razglašala oklic na zmerne Nemce in jih vabi naj ustanove zmerno stranko in ta naj se nasloni na večino. „Če so pri levici še politiki, ki jasno razsojajo položaj, kličemo jih, naj se zmernej frakciji pridružijo; morda ne dobijo nikdar več tako ugodnega trenutka. — — Desnica bode rada delila vladarstvo s tako nemško stranko, ki sprejme princip, kateri so Nemci uže jedenkrat priznali, ko so §. 19 osn. zak. ustvarili.“ To je menda dosta zmerno govorjeno! A vse te lepe besede ne mogó pomiriti levice. Kakor besna vpije „N. fr. Pr.“: proč s spravo, mi je ne potrebujemo. — Levica nij tako jedina, kakor se baha po

listih. Zdaj izstopil je iz nje zopet jeden ud, poslanec Friedman.

Zopet se v listih zatrjuje, da naš **cesar** obišče s cesarico vred laškega kralja in sicer v Turinu meseca januarja 1882. Kakor poročajo laški listi, ostal bode naš cesar od 1. do 8. januarja v Turinu. V tem mestu delajo se velike priprave za sprejem.

Grof **Kalnoky** šel je iz Petrograda tudi v Berlin in to bivanje našega ministra v Berlinu zaznamenuje „Kreutz Ztg.“ kot jako važno, ker se je zopet utrdilo sporazumljenje, da hočeta Nemčija in Avstrija v vseh vnanjih vprašanjih složno postopati. V soboto prevzel je Kalnoky poslovanje kot minister in nedeljo sprejel uradništvo svojega kroga. Grof Kalnoky prevzame ministerstvo v jako ugodnem trenutku, Avstrija živi v prijaznosti z vsemi državami, le Rumunija se nekaj oblastno obnaša, a ta ne bode v evropske zvezi kalila miru. Lehko bode torej novemu ministru ohraniti mir in delati blagososno za avstrijske narode.

Vnanje države.

Razmere mej **Angleži** in Francozi nijso kaj zelo prijazne. Angleška vlada se jezi na Gambetto, ker nij hotel glede kupčijske pogodbe vsega dovoliti, kar so Angleži zahtevali. To obnašanje Gambettino je Angleže tako razjarilo, da je vlada izjavila, da bode na svojo roko postopala v Egiptu, ako Francozi v Tuneziji predaleč gredo. A prebrisani Gambetta je takoj odgovoril, da v Francozih nihče ne misli na aneksijo Tunezije.

Dopisi.

Iz ptujskega okraja na slovenskem Štajerji 10. decembra. [Izv. dop.] Zdi se mi potrebno pridejati „na slovenskem Štajerji“, ker če sodimo po tem, kakor g. naučni minister in graški gospodje interpelacijam slovenskih poslancev odgovarjajo, nij na Štajerskem nobenega Slovenca več. A še nas je nekaj in čutimo se Slovence in ne bode nas nemški moloh pogoltnil, ne! In ker še živimo na spodnjem Štajerji Slovenci, tako da ta del Štajerske dežele po vsej pravici „slovenski Štajer“ imenujemo, zahtevamo pravic, ki nam gredó. Pomladinović pravi:

Da bi posamezna osoba v vseh slučajih svoje narodno pravo zadobila, to nij mogoče; a narodu se mora v pravnej državi njegovo narodno pravo ohraniti.

In zato zahtevamo v prvo, da skrbi država za to, da se bode naš narod na pametni način izobraževal, to je, mi zahtevamo narodne šole na narodnej podlagi, mi zahtevamo, da se nam ne sili v narodne šole nemški jezik, katerega se otroci itak ne naučé, a zato pa v družih predmetih zaostajejo: mi zahtevamo,

glavji o slovenskem jeziku in njegovej zgodovini je prof. Šuman kratko označil jezika slovenskega svojstva in potem povedal, kakšno veljavo je imel v raznih dobah in kako se mu je še zmirom boriti za pravice, katere mu gredo. Načrt slovenske literature je izvrstno izdelan od dra. Simoniča. O najnovejši dobi so le imena pisateljev naštet, česar je menda prej omenjeno krčenje krivo. — Dobro vedoč, da o slovenske umetnosti in znanosti, še zdaj nij moči govoriti, ker so le politično svobodni, imoviti narodi tako srečni, da morejo govoriti o svojej umetnosti in znanosti; pokazal je prof. Šuman v poslednjem oddelku le, da so se nam v raznih dobah rodili možje, ki so tudi v tem oziru ali do visoke stopnje dospeli ali vsaj veliko darovitost pokazali, dasi je sad njihove delavnosti bolj tujcem nego našemu narodu na korist.

To je vsebina knjige, ki bodi tudi Slovincem živo priporočena, ker je nij druge

knjige, v katerej bi bilo vse, kar nam je vedeti o starinah in o kulturnem razvoju našega naroda tako pregledno posneto in združeno in s tako ljubeznijo do stvari spisano kakor v Šumanovej.

—e—

O Prochaskovem podjetji piše „Ljubljanski Zvon“:

„Die Völker Oesterreich-Ungarns“ imenuje se zbirka, katero je začel izdavat tega leta Karol Prochaska v Tešnu. Vse delo je preračunjeno na najmanjst zvezkov, in od teh so nekateri uže izšli, drugi pa pridejo bodoče leto na svetlo. Deseti zvezek bode obsejal „Slovence“, katere obdeluje prof. J. Šuman, in Hrvate, katere opisuje direktor Jos. Stare. Zadnji zvezek prinese opis „Jugoslavenov v Dalmaciji, južnej Ogrske, Bosni in Hercegovini“ od Teodora Stefanovića-Vilonskega, urednika bivše „Srb. Zore“ na Dunaji. Iz tega razdeljenja vidi se, da izdavateljstvo prišteva dalmatinske Slovence

Srbom, kar nijso ne po jeziku, ne po zgodovini. Toda več o tem izpregovorimo, kadar knjiga izide.

Prvi na svetlo prišedši zvezek obseza: „Die Deutschen in Nieder- u. Oberoesterreich, Salzburg, Steiermark, Kärnten u. Krain“, napisal Karol Schober, ravnatelj v dunajskem Novem Mestu. — Ta zvezek zanimlje kolikor toliko tudi nas Slovence, ker se dotika tudi naše zgodovine. Žal, da ne moremo v tem oziru dela pohvaliti, ker je zelo optimistično za nemštvo. Schober postavlja začetek nemštva mej Slovenci uže na konec VIII. in v začetek IX. stoletja, akoravno nam zgodovina jasno priča, da se je začelo ponemčevanje naših dežel še le po bitki na leškem polji l. 955. in da je preteklo za tem še 200—300 let, predno je dobilo nemštvo prevago nad slovenstvom po Avstrijskem, severnem Koroškem in gorenjem Štajerskem. To nam potrjujejo slovenska krajevna imena, ki se še v XII. in celo XIII. sto-

da so narodni učitelji na slovenskih narodnih šolah slovenskega jezika v govoru in pismu popolnem zmožni, tako da ne bode v šoli vsak učitelj svoj posebni jezik govoril, da si ne bode za realistične predmete vsak učitelj svojo posebno terminologijo ustvarjal, in ker od teh zahtev ne odstopimo ne za pičico, zahtevamo, kar se narodnih šol tiče, slednjic pripravnico s slovenskim učnim jezikom, naj bo uže v Mariboru, Celji ali pa tudi v Ptuj!

Poslanci! prosimo vas, skrbite za to, da se ministerstvu naloži, da naj v istini takovo pripravnico ustanovi. Vi glasujete za ministerstvo, dovoljujete državi davke, vojake in Bog ve kaj vse, in za nas bi pa ničesa ne dobili? Država mora v tej zadevi za nas skrbeti. Tukaj ne pomaga nobeno zvijanje g. Conrada, ne zadovoljite se s tem, če bi hotel g. minister deželni šolski svet štajerski vprašati, ali je potreba pripravnice s slovenskim učnim jezikom ali ne, — mi vemo, kako je deželni šolski svet sestavljen; tukaj ne pomaga nobeno govoričenje, pripravniki se naučé v Mariboru zadosti slovenskega; mi znamo, da to nij istina; ne zapre nam minister sape s tem, da nijmamo potrebnih knjig, — mi vemo, tako govore le oni, ki naših razmer in naše književnosti ne poznajo; sploh za vsako tako izgovarjanje morate imeti gluha ušesa in odgovor naj vam bode: Non possumus, mi hočemo imeti za slovenski štajerski pripravnico s slovenskim učnim jezikom.

Če bi gosp. naučni minister v istini tako slab pedagog bil, da bi ne vedel, kako se morajo učitelji vzgajati, poklonite mu Pomladinoviča, in naj tam prečita, kar je pisano o učnem jeziku v pripravnicah; če bi pa zares le tako mržnjo do Slovencev imel, da bi vsakej opravičenej terjatvi slovenske nasprotoval, — saj nij z ministerskim stolom do smrti zvezan, — potem naj pa gre. Poslanci! mi potrebujemo pripravnice, kakor lačen kruha, ter pričakujemo od vas, da vas ne bode minister le z lepimi besedami odpravil. Prinesite tudi nam štajerskim Slovincem za praznike vsaj jedenkrat nekaj veselega! —x.

Domače stvari.

— (Gospod Josip Noll) piše Bleiweisovej rodbini o priliki smrti dr. Janeza Bleiweisa takole:

Iz daljne tujine izvolite sprejeti izraz najglobokejšega sočutja o nenadni in prebriski

izgubi, katera je tako težko zadela Vas oziroma celo rodbino, ob enem pa tudi ves narod slovenski. Prosim Vas, da izvolite prijaviti to moje sožalovanje tudi velečastiti gospé materi Vaši. Naj blago gospo, tako težko zadeto po pretežki izgubi, naj Vas in celo rodbino tolaži zavest, da z Vami žaluje vsa Slovenija, da ves slovenski svet čuti z Vami, da je izgubil jednega prvih in najzvestejših svojih sinov, kateri mu je poklonil vse svoje sile, kateremu je bilo dano, v visoki starosti dočakati dobe, v kateri je videl, da njegov trud nij bil brez uspeha, videti, da seme od njega vsejano rodilo je sad, stoterni sad. Ne, dr. Janez Bleiweis nij umrl, on bode živel v spominu, živel dokler ne umrje zadnji Slovenec, dokler ne umolkne beseda slovenska, slovanska! Slava njegovemu spominu. Z odličnim spoštovanjem Vaš udani Josip Noll.

Bukurešt 2. decembra 1881.

— (Dar.) Rodovina dr. Janeza viteza Bleiweisa Trsteniškega darovala je o smrti svojega načelnika ljubljanske požarne straži znesek 50 gld.

— (Požar na Dunaji.) Ko smo čuli o groznej tej nesreči, prešinil nas je strah in trepet, in povpraševali smo na vse strani, če je morda tudi kak Slovenec našel grozno smrt v ognji, a odgovarjalo se nam je, da ne. Brali smo izkaze pogrešanih, ki jih je izdala policija, od začetka do konca: nobeno znano ime! Včerajšnji listi objavljajo zopet izkaze o pogrešanih in tu beremo: Josip Mašek, jurist, stanujoč na cesarja Josipa cesti št. 1. To je Slovenec iz Radovljice? Ali se je res ponesrečil? Denašnji telegram nam potrjuje pretužno vest. Znanec gospoda Mašeka pa je nam zopet pripovedoval, da je iz privatnega lista razvidel, da pogrešani Mašek nij identičen z našim rojakom! Upajmo torej, da se grozna vest ne obistini!

— (Popravek.) Piše se nam, da je zapustil na Dunaji umrl gospod Valentin Pleiweis v istini dva otroka; in sicer jednega sina in pa hčer, gospico Valentino Pleiweisovo. Mi pa smo poročali o dveh sinovih!

— (Jour fixe) ljubljanskega „Sokola“, katerega je priredil g. H. Turk, obnesel se je prav izvrstno. Humoristično berilo g. Turka o raznih posebnih plemenih Sokolov vzbudilo je mnogo smeha in pohvale. Pevski zbor ljubljanske čitalnice je hvalevredno sodeloval in je žel posebno g. Pucihar veliko zaslužen pohvalo. Tudi gledališčna godba pod vodstvom g. Ma-

jarja sodelovala je izvrstno. G. reditelj H. Turk osnoval je šaljivo avkcijo na korist dveh revnih ali pridnih učencev na srednjih šolah ljubljanskih, katera je donesla nad 40 gld.

— (Trgovinska in obrtna zbornica) je v seji dne 13. t. m. pritrdila od odbora jej predloženi proračun za leto 1882 in sklenila: a) naznaniti c. kr. deželnej sodniji, da se po mislih njenih mora vpisati firma nekoga obrtnika, ker se ne more prištevati rokodelecem; b) podpirati vlogo dunajske zbornice, naj bi zadnji ukaz ministerstva finančnega ne zadeval tudi ona trgovinska pisma, katera so se prej pisala, kakor je bil ta ukaz razglašen in se obrniti na državni zbor, da postavno določi, katera pisma se morajo štempljati. — Volili so se zvedenci o pravadah zaradi mark, pritrdilo se je prošnji občine Dovške, naj se preloži semnja od sv. Helene v Dovsko in sklenila se je peticija, da bi se zopet stari poštni prejemni listi upeljali.

— (Lov.) Prijatelj našemu listu nam piše: V nedeljo bil je lov „v Raskovci“ mej Vrhniko in Logatcem. Dasi je bilo vreme jako neugodno in so psi vsled škrlupa uže prve pol ure prav močno krvaveli, se je vender pobilo 26 srn. Lovcev je bilo mnogo in družba vzlic slabemu vremenu prav dobre volje. Prejšnji lov vršil se je 27. novembra na „Ljubljanskem Vrh“, kjer se je 39 srn in 2 lisici ustrelilo. Samo neugodnemu vremenu pripisujemo, da je letos Raskovec zaostal za „Ljubljanskim Vrhom.“

— (Prašičev) poslali so tuji kupci zadnjo soboto zopet po Rudolfovej železnici nad 300 na Bavarsko.

— (Za sreberne goldinarje) so zopet začeli izdajati goljufi stare velike bakrene šestice, od l. 1800, katere imajo v sredi cesarkega orla, številko „6“. Posrebrene so jako dobro in srebernim goldinarjem močno podobne, samo da so tanjši Natakarica v pivarni g. Auerja dobila je včeraj tak jako lepo posrebrnen falzifikat.

— („Slovenskega Pravnika“) št. 11. ima naslednjo vsebino: — Dvomljiva pogodba ima se tako tolmačiti, da bode moč imela. — Motenje v mirnej posesti (I. in II). — K. §. 195. kaz. zak. — O alimentaciji pro praeterito. — Pravomočni razdelilni odlok prve licitacije ima veljavo tudi pri razdelitvi po relicitaciji dobljenega skupila, kolikor se nijso razmere mej tem časom predrugačile. — Likvidiranje terjatev in razdelitev skupil

letji nahajajo po omenjenih deželah v večji meri, nego nemška, kar je uže prof. Kroner v svojih različnih spisih jasno dokazal.

Na str. 16. poudarja Schober uže delovanje nemških misijonarjev v duhu ponemčevanja in trdi, da so bili Langobardi svojo oblast od juga gori celo do gorénjega Drauburga razširili. To je samooblastno trjenje brez zgodovinske podlage, kakor tudi ono, ki se nahaja v novem Janischevem „Topographisches Lexicon von Steiermark“ II. pg. 191, da so Langobardi celo v Celji in Mariboru gospodovali.

„To „mirno“ ponemčevanje misijonarjev in samostanov povzdignil je s „silnim“ načinom Karol Veliki z utemeljenjem mark in razdeljenjem zemlje mej nemško plemstvo.“ — Niti ta stavek nema zgodovinskega temelja, ker Dümmler in Büdinger izrecno trdita, da Karol Veliki nij uvajal velikih izprememb po naših zemljah in nij odstranjal starih načelnikov ter silil nemščine, da bi si pridobil nagne-

nje svojih novih podložnikov. Tudi nam zgodovina ravno ob času Karlovičev priča o krepkem slovenskem plemstvu in slovenski jezik popel se je bil prav tedaj do književnega jezika ter obhajal svojo prvo cvetno dobo. Schober misli, da je bila pod Karloviči najlepša priložnost, da se je „cela povodenj“ nemških naseljenikov razlila po slovenskih deželah, a ne pomišlja, da te dežele še nijso bile mirne in varne; da so na njih jugovzhodnej meji razsajali divji Bolgari; da se je bilo tedaj Nemcem brez prenehanja boriti z mogočnimi panonsko-moravskimi knezi in da so malo kesneje divji Magjari poplavalili naše zemlje in celo Nemce v sredini njih domovine obiskovali. Ali so bile take razmere ugodne nemškemu naseljevanju? Nikakor ne, in še le potem, ko so bili Magjari na leškem polji do dobrega otepeni ter vzhodno-alpske dežele z nova priklopljene Nemčiji, tedaj odprla se je še le zavora nemške kolonizaciji mej Slovenci.

Schober sicer ne more iz zgodovine dokazati ono zgodnje naseljenje Nemcev, ali pri- stavlja lukavo: „um das Bild richtig zu vervollständigen, müssen wir uns neben den grösseren (deutschen) Orten eine bedeutende Anzahl deutscher Einzelhöfe im ganzen Lande zerstreut denken.“ Se ve da, če si mi k resnici še kaj drugega mislimo, tedaj pač dobi vsa dežela drugačno podobo.

Tudi kar se tiče zdanjih mej nemštva, nij Schober dobro poučen, ker mej drugimi neresničnostimi trdi, „dass sich das Deutschtum ungeschwächt erhalten hat in Gottschee, sowie in der Gemeinde Deutschruth in der Grafschaft Görz“. Kar se Nemškorutarjev tiče, naj se g. Schober le potolaži, ker ti so uže zdavna vsi Slovenci, kakor so tudi njih pradedi bili v Bistriški dolini (Pusterthal), poprej nego se jih je bila v XI. in XII. stoletji nemška skorja poprijela.

se ima tudi brez eksekuta vršiti, ker se ne more siliti, da bi se izjavil o istinitosti oglašanih dolgov. — O prisojilih glede po eksekuciji prodanih, v javnih knjigah vpisanih zemljišč. — Raznosti. — Mej „raznostni“ podajejo se nam prav zanimljivi dogodjaji iz pravnega življenja in rzsodbe.

— (Zabavno-literarni klub.) Zadnjo soboto predaval je gospod P. Grasselli o poučevanju klasičnih jezikov na gimnazijah. Gospod dr. Zarnik pa je potem ravno ta predmet razpravljaj ozirajoč se na ruska in ameriška učilišča.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 12. decembra. Več osob, ki so bile v policijskem izkazu kot pogrešane naznanjene, se je oglasilo; pogrešanih je še 809 osob, mej temi tudi Josip Mašek, jurist iz Radovljice na Gorenjskem. Cesar pride denes iz Gödöllö. Policijski direktor Marx bode baje penzioniran.

Zagreb 13. decembra ob 10. dopoldne. Slavni hrvatski pisatelj **August Šenoa**, gradski senator in urednik „Vienca“, umrl je po daljšej bolezni. Občna žalost po Zagrebu in vsej hrvatskej zemlji!

Oznanilo.

Ker nam od mnogih stranij dohajajo vprašanja, če se še dobiva ves I. letnik „Ljubljanskega Zvona“, ali vsaj posamezne številke njegove, zatorej oglašamo to:

1. Od letošnjega „Ljubljanskega Zvona“ dobivajo se še številke: 4., 5., 6. (II. četrt); 7., 8., 9. (III. četrt); 10., 11., 12. (IV. četrt), vsaka četrt po 1 gld., ali vse tri četrti za 2 gld. 50 kr.

2. Ako se je kakšnemu vseletnemu naročniku izgubila, umazala ali kakor si bodi pokvarila katera izmej zgoraj navedenih številka našega lista, oglasi naj se zanjo, in radi mu jo dopošljemo brezplačno.

3. Jako hvaležni bodemo vsakemu, kdor nam vrne letošnjega letnika I. četrt (št. 1., 2. in 3.) ali vsaj katero koli si bodi izmej prvih treh številka in radi mu za vsako vrveno številko zabeležujemo po 30 kr., za vso I. četrt pa 1 gld. na račun naročnine bodočega leta.

V Ljubljani 8. decembra 1881.

Upravništvo „Ljubljanskega Zvona“.

Umrli so v Ljubljani:

6. decembra: Fran Vidmar, hišnega posestnika sin, 5 let, Črna vas št. 40, za šarlahom. — Sofija Berne, uradnikova hči, 15 let, sv. Jakoba trg št. 11, za jetiko.

7. decembra: Frančiška Sebeliko, krojačeva hči, 13 mes., Poljanska cesta št. 18, za jetiko.

V deželnej bolnici:

28. novembra: Josip Dolničar, delavec, 29 let, za kron. Bronch. katarom. — Marija Niklar, gostija, 66 let, za vnetjem pluč.

Prodaja vina.

Istrska, vipavska vina in rebuljo

prodaje od 17 do 24 gld. pr. hektoliter in garantira za dobro in pravo robo.

Spoštovanjem

Viktor Boloffio.

(698—2)

Klet je v Kolizeji na severnej strani gotiškega trakta.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armlič.

Tujci:

12. decembra:

Pri **Slonu**: Enghefer iz Kamnika. — Angel Kroluper, Krumm z Dunaja.

Pri **Mališči**: Solnili z Dunaja. — Bajardi iz Gradca. — Hamisch iz Trsta.

Dunajska borza 13. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	35	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	20	"
Zlata renta	93	"	90	"
1860 drž. posojilo	134	"	20	"
Akcije narodne banke	836	"	"	"
Kreditne akcije	363	"	40	"
London	118	"	85	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	43	"
C. kr. cekini	5	"	60	"
Državne marke	58	"	15	"

Št. 16.813.

(693—2)

Razglas.

Tukajšnji razglas od 20. oktobra t. l., št. 14.775, s katerim se je zaradi dokazane stekline pri jednom psu zapovedalo, da smejo v celemu mestu psi le s torbo (naustnico) okolo letati, ali pa, da se morajo povsodi zunaj hiše na vrvi voditi; sicer se bodo polovili in pokončali — se zato, ker se je dne 20. pretečenega meseca zopet pri jednom psu steklina pokazala, do

20. februvarja 1881

podaljša.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 1. decembra 1881.

Župan: Laschan.

Umetne (595—15)

zobe in zobovja

postavlja po najnovjšem amerškem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celulojdu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

prporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodci, migrēno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr.ih, mastno zgago. Telo se hitro sčisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davci in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po 1/2 žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. **J. Svoboda** v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—55)

Po pošti

se pošilja v zavitkih po 4³/₄ kilo na vse kraje po spodaj naznanjenem kupu, vsega prosto, vozarina in carina je plačana, tako da kupec dobi blago brez troškov.

KAVA.

Rio	1 kilo gld. 1.—
„ boljša	„ „ „ 1.20
Santos	„ „ „ 1.26
„ pol fina	„ „ „ 1.30
„ najfinejša	„ „ „ 1.34
St. Domingo	„ „ „ 1.40
Ceylon native	„ „ „ 1.40
Jaya naturel	„ „ „ 1.40
Menado najboljša	„ „ „ 1.42
Portorico	„ „ „ 1.44
Ceylon fina, debela zrna	„ „ „ 1.60
Cuba	„ „ „ 1.68
Ceylon Perl	„ „ „ 1.85
Moka arab.	„ „ „ 1.64

Tudi vse vrste riza in laškega olja in vse drugo kolonijalno blago razpošilja se zelo ceno.

Ignacij Turk v Trstu,

via Barriera vecchia št. 14.

(674—5)

Gastlov kri čistilen čaj,

to jako vplivno zdravilno sredstvo iz dobrih, nedražilnih, odprtje pouzročujočih zelišč, odpravi vsako nabilanje žolča in zlez, oživlja prebavljalni aparat.

Gastlove posladkorjene kri čistilne kugljice

(škatljica po 30 in 50 kr.) (624—7)

so najbolj renomirano, najcenejše, pripravnejše sredstvo proti zaprtju, migreni, hemoroidom, krvnemu natoku, revmi in podagr, proti boleznim na jetrih in žolči, proti izpahnenju. Najtoljše blato odpravljajoče sredstvo za žene in otroke.

Pravi so oni preparati, ki nosijo firmo centralne zaloge: **Lekarna „pri obelisku“ v Celovei.** Zaloga v Ljubljani: V. Trnkoczy; v Postojni: A. Leban; v Kranji: K. Šavnik; v Logateci: Al. Skala; v Zagorji: A. Mihelič; v Semlinu: J. Straub.

Cené ure!

Po poštnem povzetji pošiljam in če poslatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.

- 1 cylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5.25.
- 1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 15 — zdaj gld. 7.25.
- 1 srebrno anore-uro z verižico; prej gld. 25 — zdaj gld. 11.25.
- 1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 15.
- Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.
- Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.

Jamči se za 5 let.

PH. FROMM,

Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile, Wien. (695 2)

Boljši od vseh podobnih izdelkov, nēmajo te pastilje nič škodljivega v sebi; najuspešnejše se rabijo zoper bolezni v organih spodnjega dela telesa, feber, bolezni v polti, na oseb, v možganih in ustih, zoper otročje in ženske bolezni; čistijo lahko kri in odpravljajo blato. Nij ga zdravila, ki bi bilo boljše in pri tem popolnem neškodljivo zoper

telesno zapretje,

gotovi vir vseh boleznij. Ker so posladkorjene, uživajo jih radi tudi otroci. Te pile so odlikovane s jako častnim pismom dvornega svetnika Pitha.

Jedna škatljica s 15 pilami velja 15 kr. Osem škatljic skupaj, 120 pil, velja samo 1 gld. a. v. (640—6)

Philipp Neustein
Apotheker

Svarjenje! Vsaka škatljica, ki nēma firme: **Apotheke zum heiligen Leopold**, je ponarejena, ter svarimo, naj se ne kupuje. Paziti se mora dobro, da kdo ne dobi slabega, neuplivenega ali celo škodljivega izdelka. Vsakdo naj izrečno zahteva Neusteinovih Elizabetinih pil, te imajo na zavitku ter navodilu za rabo poleg stoječi podpis.

Glavna zaloga na Dunaji: Apotheke „zum heiligen Leopold“ des Ph. Neustein, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse, ter v vseh dobrih lekarnah na Dunaji in po deželi.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.